

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimendők.

AZ »ELLENZÉK« ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy ☐ ezrentimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitlertl cllkkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A mi szavunk.

Kolozsvár város polgársága és ifjúsága a nemzeti nyelv becsülete és a magyar ifjúság jövője érdekében tegnap ünnepélyesen és az ügyszó méltó komolysággal tiltakozott ama politika ellen, mely e két jelentős nemzeti érdeket nem hogy oltalmazni kívánna a fenyegető veszélyek ellen, hanem maga idézi fel arra a közvetlen veszedelmet.

Pártkülönbség nélkül sietett tegnap Kolozsvár városának felvilágosodott és hazafias polgársága ama lobogók alá, melyek a nemzeti ügy védelmére tűztek ki.

Kolozsvár városának egész művelt társadalmá, az aggódó polgárok és a jövőjében közvetlenül megátadott művelt ifjúság, mint egy test és egy lélek állott ki a nemzeti ellenállás forumára és mint egy ember tiltakozott a kormány jogeljárásról lelkiismeretlenség és nemzetietlen politikája ellen.

Komoly, higgadt, felvilágosodott és tekintélyes állású közéleti férfiak léptek tegnap a nemzeti zászlók védelmére alatt sorompóba ama kísérletek ellen, melynek célja megtiporni a nemzeti nyelv becsületét és kiszolgáltatni a nemzet művelt ifjúságának jövőjét idegen érdekkörök kezére és önkényének.

Kolozsvár város művelt és hazafias polgársága fényesen dokumentálta tegnapi magatartásával, hogy a kormány nemzetietlen politikájával nem csak, hogy egyet nem ért, hanem azt főleg a véderőjavaslat 25-ik szakaszában foglalt rendelkezések miatt veszélyesnek tartja alkotmányos jogainkra s az ifjúság jövőjére nézve.

A ki tanuja volt a Kolozsvár polgársága által rendezett népgyűlésnek, a ki közvetlen hatása alatt állott e gyűlésen elmondott hazafias beszédeknek az meggyőződhetett arról, hogy a kormány hazafiatlan javaslata nem ok nélkül keltett fel a nemzetnél akkora ellenállást és közfelháborodást.

Mindenki szónok, a ki tegnap e fontos nemzeti érdekek mellett szót emelt a közfelfogásnak adott hangot, a közérzetnek vált igaz tolmácsolójává.

A nemzetnek a maga jogaihoz való törhetlen ragaszkodása, a nemzet hazafias közérzete nyert kifejezést a népgyűlésen elmondott szónoklatokban.

Mindenki érezte e beszédek hatása alatt, hogy egy élni akaró nemzetnek elengedhetlen kötelessége megvívni a harcot egy erőszakos kormánnyal szemben a nemzeti jogok igaz védelmében.

Mindenki érezte, hogy legszentebb alkotmányos jogainkból leakudnunk mit sem szabad. Mindenki élénk tudatában volt annak, hogy nyelvünk ősi jogait, integritását megtiporítani hagyni annyit mint önként idézni fel a végveszedelmet.

Az az inpozáns, méltóságtelejes és higgadt tiltakozás, melynek Kolozsvár város hazafias polgársága tegnap hangot adott — azt hisszük megszólaltatja a hatalmas lelkiismeretét is, s az a veszedelem, mely a 25-ik szakaszban nyelvet és ifjúságunk jövőjét veszélyeztető válvettett küzdés után el fog háritatni a nemzetből.

Kolozsvár polgársága és ifjúsága méltán büszke lehet a tegnapi napra.

Az erkölcsi bátorság egész erélyével, a hazafias egész tekintélyével és a komoly ítélet egész szigorával lépett sorompóba tegnap a polgár és az ifjú, hogy felemelje tiltakozó szavát egy gonosz politikai rendszer, s annak célba vett merényletei ellen.

Nyelvünket és ifjúságunk életérdekeit oltalmaztuk tegnap, mint hazafiak pártkülönbség nélkül.

Kolozsvár városának országgyűlési képviselőihez szölet a tegnapi népgyűlés. Hozzájuk fordul a méltán aggódó polgárság, mint a kik első sorban vannak hivatva Kolozsvár város polgársága nevében közreműködni arra, hogy nyelvünk állami tekintélyének teljes érvény

szereztesse és ifjúságunk életérdekeit megoltalmaztassanak.

Ez a hitünk, hogy közös tiltakozásunk nem lesz — kiáltó szó a pusztában!

Politikai hírek.

A véderőről szóló törvényjavaslat 24. és 25. §-ai, feltéve, hogy az indemnitáról szóló javaslatot a képviselőház hétfői ülésén teljesen letárgyalják, kedden és pedig egyszerre fognak tárgyalni. Eddig 11 szónok van feljegyezve a szakasz mellett és 38 ellene. A szakasz mellett elsőnek Gajáry Ödön van feljegyezve. Ő fogja betérjeszteti azt a határozati javaslatot, melyet a kormányparti klub ülésén fogadott el s a mely a nyelvkerésében a honvédelmi miniszternek adandó utasításokat formulázza. E határozati javaslat kimondja, hogy: 1. A német nyelv tudása csak olyan mértékben követeltessék, a melynyire az a közös hadsereg szolgálati viszonyai folytán okvetlenül szükséges. Továbbá, álljon szabad-ágában a magyar korona országaiába illetékes egyéves önkéntesnek az, hogy a tiszti vizsgálatot az állam nyelvén, illetve a Horvát-Szlavonországba illetékesek, e tartományok államnyelvén tehessék le. 2. E célból a tiszti vizsgálatot tartó bizottságok akként állítandók össze, hogy a felsorolt követelményeknek eleget tenni képesek legyenek.

A vita szónokai. A véderőtörvény 24. és 25. szakaszai mellett való szözlásra feliratkozottak eddig a következők: Gajáry Ödön, gr. Tisza Lajos, gróf Teleky József, Visi Imre, Pulszky Agoston, Vadnay Andor, Jónás Ödön, Ivánka Imre, Perlaky Elek, Kazy János, Földváry Miklós. — Ellene pedig: Bolgár Ferenc, Irányi Dániel, Beöthy Ákos, Veszter Imre, Nagy István, Czierer Ákos, br. Prónay Dezső, Thaly Kálmán, Kis Albert, Helfy Ignác, Horváth Ádám, Komlóssy Ferenc, Justh Gyula, Goda Béla, Berger Ignác, Orbán Balázs, Fenyvessy Ferenc, Gulner Gyula, Zay Adolf, Komjáthy Béla, Kovács Albert, Papp Elek, Perczel Miklós, Petrich Ferenc, Almásy Sándor, Lipthay Károly, Kaas Ivor br., Melczér Géza, Szalay Károly, Egtyös Károly, Hódossy Imre, Linder György, Györfy Gyula, Tolnay Gábor, Ugron Gábor.

A képviselőházból.

Budapest, február 23.

A ház ma folytatta a véderőjavaslat részletes tárgyalását s eljutott a 24-ik szakaszig.

A 21-ik szakasz folytatódó tárgyalásán a magyar nyelvű tisztképzés kérdése képezte a tanácskozás tárgyát. Különösen nagy figyelmet keltett Prónay Dezső báró felszólalása. A ki kifejté, hogy a tisztképzés ügye nem közügy s hogy ez a nemzeti kulturának az ügyét képezi.

Czierer Ákos határozottan inditványozta a magyar nyelvű tisztképző akadémia felállítását.

Bolgár Ferenc Görgey Béla tegnapi inditványának pártolására szölet fel, a maga részéről inditványozza a Ludovika Akadémia növendékei részére a tényleges szolgálati idő tekintetében a paritás helyreállítását a többi tiszt-képző intézetekkel szemben.

Apponyi Albert gróf melegen pártolja a Prónay Dezső által megpendített eszmét.

Horánszky Nándor válaszója Fejérváry honvédelmi miniszternek, nagyon jellemzően mutat rá arra a játékra, a mit a kormány akkor üz, a midőn egyrészt arról panaszkodik, hogy a magyar elem idegenkedik a katonai szolgálatról, másrészt pedig elnevez mindent, a mi a magyar ifjak tiszté képzését előmozdítaná.

A többség a Bolgár kivételével elvetett valamennyi módosítást. Görgey Béla amaz inditványa, hogy a katonai képzőintézetekben a növendékek Magyarországból a hazánk utjonczutalának megfelelő arányban vétesenek fel, névszerinti szavazással 58 szótöbbséggel vettették el.

Az ellenzékkel szavaztak: Kudlovics Imre, Antonovics József és Boér Béla kormánypártiak, valamint több pártontkiváli. Még a 23-ik szakaszán szölet fel Thaly Kálmán aztán következtek a kérvények s az interpellációk.

Hétfőn választások lesznek s tárgyalatik az indemnitás s csak aztán kerül a sor a véderőtörvényjavaslatra, a melynek 24. és 25. szakaszai együttesen fognak tárgyalatni.

A 25-ik §.

A véderőtörvényjavaslatnak 25-ik szakasza, mely kedden kerül a házban tárgyalás alá, s melyhez már eddig is 42 képviselő iratkozott fel és pedig 7 mellette, 35 pedig ellene — a véderő bizottságban megállapított szövegezés szerint így szö: »A közös hadsereg és honvédség katonai állományában az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elnyerik, tekintet nélkül arra, vajon önként, vagy pedig a fősorozásnál vagy mint igazoltan távol voltak utóállítás utján soroztatnak be, azon belföldiek, kik

a) legkésőbb azon év március hava 1-jén, mely évre névze állittatnak, valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott belföldi gimnáziumot, vagyis egy főreáliskolát, vagy valamely ezelkel egyenjogusított tanintézetet sikeresen végeztek be;

b) azon évi március hava 1-én, a melyre névze állittatnak, valamely nyolcz osztályu belföldi nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott középiskola utolsó évfolyamába tartoznak és azt legkésőbb ugyanazon évi október 1-jéig sikeresen végezték el;

c) azon év március hava 1-jéig, melyben életök 21-ik évét betöltik, egy e célra szervezett vegyes bizottság előtt kellő eredménnyel fölveteli vizsgát tettek.

Azt, hogy mely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott bel- és külföldi tanintézetek tekintendők a belföldi főgimnáziumokkal és főreáliskolákkal egyenrangúknak, továbbá azt, hogy mily módon igazolandó a vegyes vizsgálat bizottság előtt az egyévi tényleges szolgálatához megkívántató tudományos képzettség, a honvédelmi miniszter az illető szakminiszterrel egyetértőleg és a közös hadügyminiszter hozzájárulásával határozza meg.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére a föntebb felsorolt feltételek teljesítése által megszerzett jog a besorozás időpontjához köve nincsen s ennél fogva későbbi korosztályokban is azon feltétel alatt marad biztosítva, ha a jogosultság legkésőbb azon fősorozás alkalmával bejelentetik, melyre az illető megjelenni tartozik. A ki ezen bejelentést elmulasztja, a kedvezményre való jogát ezen állításra névze elveszti.

Azon egyévi önkéntesek, kik a honvédelmi törvény szerinti soroztatnak be és az utjonczkivételnek, illetőleg a hadjuttalék végleges számbevételének eredményéhez képest korosztályuk és sorsszámuk szerint a honvédséghez jutnak, a honvédséghez osztandók be s az egyévi tényleges szolgálatot is ennél kötelesek teljesíteni. Azon egyévi önkéntesek, a kik sorsszámuk szerint a póttartalékhoz jutnak, az egyévi tényleges szolgálatot, beosztásukhoz képest, vagy a közös hadseregben, vagy a honvédségben tartoznak teljesíteni. Ha a honvédséghez nem jutna 15 százaléka a sorozási évből felavatott egyévi önkénteseknek, a hiány — ha a honvédelmi miniszter ezt szükségesnek tartja — a sorsszámuk szerint a közös hadsereghez jutott oly egyévi önkéntesek áthelyezése által fedezendő, a kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérik. Ha azonban a sorozási évből felavatott egyévi önkénteseknek több, mint 15 százaléka jut a korosztály és a sorsszámok rendje szerint a honvédségbe, a többség a következő évből a közös hadsereg javára beszámítandó.

Az egyévi önkéntesek a csapatotestet és azok, kik tanulmányait valamely magasabb tanintézetben folytatják, az egyévi tényleges szolgálati évet is szabadon választathatják; a tényleges szolgálatnak azonban azon év október hava 1-én tul való halasztása, a melyben életök 24-ik évét töltik be, meg nem engedtetik.

Az egyévi tényleges szolgálat elvileg saját költségén teljesítendő s ez alatt, a saját költségén való ruházkodáson, felszerelésen és élelmezésen kívüli, a lovasságnál még a ló megszerzése és tartása is beleértetik.

Ezen egyévi önkéntesek a laktanyában való lakásra, ha önköltségükön magánállást tartanak, nem szoríthatók, hacsak különös katonai szolgálati, kiképzési és fegyelmi tekintetek ez alól kivételt nem követelnek. Csapatotestünk helyőrség változtatása esetében, beke idején ezen egyévi önkénteseknek szolgálatilag figyelembe vehető és egyénileg méltánylást érdemlő viszonyok között megengedhető, hogy addigi állomáshelyükön folytatassák a tényleges szolgálatot, feltéve, hogy az különben is állandó lakóhelyük és hogy ott ugyanazon fegyvernembeli csapat van.

Vagyontalan tanulók, kik jó erkölcsi magaviselet mellett tudományos képzettségüket valamely belföldi középiskola által kiállított s akár a főtantergyakból jeles osztályzatú, akár érettségi (zár- vagy vég-) bizonyítványokkal igazolják, és kimutatni képesek, hogy az egyévi tényleges szolgálat ideje alatt eltartásukhoz elkerülhetlenül szükséges, és időnkint rendelti uton megállapítandó költségeket sem képesek sajátjukból fedezni, a tényleges szolgálatot kivételesen államköltségen is teljesíthetik. Ezek állami költségén ruháztatnak, felszereltetnek, élelmeztetnek és elszállásoltatnak, de a közös hadseregnél a lovassághoz be nem osztathatók.

Az egyévi tényleges szolgálati idő kizárólag a katonai kiképzetetés céljainak van fenntartva.

A tényleges szolgálati év végén tartóznak az egyévi önkéntesek a tartalékos tisztekké való kinevezéséhez megkívántató képzettséget, elméleti és gyakorlati tekintetben, vizsga letétele által igazolni. Ezen vizsgára névze a követelmények mértékét és a követendő eljárását ö felsegő által szentesített e részbeli szabályok állapítják meg.

Azon egyévi önkéntesek, a kik a tényleges szolgálati év eltelte után a vizsgát sikerrel leteszik és a tiszti rendfokozat elnyeréséhez megkívántató egyéb követelményeknek is megfelelnek, a hadsereg szerinti szükséglet mérvéhez képest tartalékos tisztekké, ha pedig ezen szükséglet már fedezve van, hadapródokká neveztetnek ki.

Azon egyévi önkéntesek, a kik ezen vizsgánál meg nem felelnek, kötelesek még egy évet csapatotestük alosztályainál tényleg szolgálni, s ezalatt szabadágukban áll, azon előbb említett kedvezménnyel, hogy a laktanyán kívül lakhatnak, saját költségükön teljesíteni a szolgálatot. Az ilyeneknek az is megengedhető, hogy az egyévi önkéntesek elméleti oktatásában, a mennyiben ilyen helyben tartatnak, résztvehessenek, feltéve, hogy máskülönben arra érdemeseknek találtnak, és hogy a szolgálat é alatt hátrányt nem szenved. Az e részbeli közelebbi határozatok rendelti uton szabályozandók. A második tényleges szolgálati év eltelte után a vizsgára ismét jelentkezhetnek, és a tartalékba helyeztetnek át.

Azon egyévi önkéntesek szolgálati ideje, a kik a hadköteles korba lépték előtt avattnak fel, azon esetben, ha az egyévi tényleges szolgálatot legkésőbb azon évből kezdik meg, a melyben életkoruk 20-dik évét töltik be, besoroztatásuk évének október hava 1-étől, különben pedig azon év október hava 1-étől, fogva számítatik, a melyben életkoruk 21-ik évét töltik be.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elveszti, a ki akár a tényleges szolgálat megkezdése előtt, akár annak megkezdése után valamely, a 22. § második bekezdésében említett büntetőndő cselekmény miatt jogérvényesen elítéltek. E en esetben az addig már teljesített szolgálat a sorhádi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati időbe beszámítandó.

Az egyévi önkéntesek kedvezmény elvesztését a büntető bírósági ítélet alapján, a honvédelmi miniszter, esetleg a közös hadügyminiszterrel egyetőlleg mondja ki.

A véderő-javaslat ellen.

M.-vásárhelyen.

Marosvásárhelyen, mint onnan sürgönyzik szombaton a református főtanodai fiatal-ság tüntetett a véderőjavaslat 25-ik szakasza ellen. Az ifjúság megkoszorúta a Bem szobrát s a Kossuth notát énekelve haladt végig a városban. Rendzavarás nem történt. Vasárnap a polgárság tüntetett a sérelmes szakasz ellen. Tiltakozó népgyűlés volt melyen a választók pártkülönbség nélkül vettek részt.

Losonczon.

A felsőonográdi közművelődési egyesület divény-dobrocsolnyabányai körében, Giller J. a Zichy-féle seniorális uradalom főderése és a közművelődési egyesület vidéki elnöke kezdeményezésére aláírás ir köröztek arra névze hogy Török Zoltán urat, a losonczy választókörlet országgyűlési képviselőjét mint a felsőonográdi közművelődési egyesület elnökét is, felkérjük, hogy a véderőjavaslat 25 §-a ellen szavazzon. A »Kérem és nyilatkozat« aláírói kijelentik, hogy a mennyire a közművelődési egyesület magyar hazafias céloknak kíván szolgálatokat tenni, annyira ellenetnesnek, sőt megbotránkoztatónak találják azt, ha egy ily magyar hazafias egyesület elnöke, mint országgyűlési képviselő, a magyar nyelv jogosultsága ellen s a német nyelv törvényes elsőbbsége mellett szavazna. Kijelentik egyzersmind, hogy ha Török Zoltán országgyűlési képviselő ur e nyilatkozat ellenére is a véderőjavaslat 25. §-a mellett szavazna, az aláíró tagok a közművelődési egyesületből az ő elsőbbsége idejéig feltétlenül kilépnek, s mint a kerület választói, neki, mint képviselőnek is, pártkülönbség nélkül bizalmatlanságot szavaznak. Ezen »Kérem és nyilatkozat« a felsőonográdi közművelődési egyesület többi köreivel is közöltetett.

Pécsett.

Pécsett tegnap tüntető körmenet volt. Mint onnan táviratozzák az ellenzéki küldötteket Szentiványi Kálmán, Kaas Ivor a jogász ifjúság és egy néptömeg lobogókkal, koscsikkal fogadta. A nók is fel voltak kohárdázza, a bevonulás fényes volt. Belátásban néptömeg lelkes éjlenzései közt vonultak a városba. A közhangulat kormányellenes.

Két interpelláció.

A képviselőház szombati ülésén két interpellációt intéztetett a kormányhoz.

Csatár Zsigmond a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz: Hány

tagból áll az új országgház építészeti felügyelő bizottsága? Máltóztassék megnevezni, hogy kik vannak a bizottságban? Miből áll ezen uraknak a dolga? Mennyi az az összeg a mennyi ezeknek az uraknak évi díjban vagy (presens markokban) fizetetik s mely részéről veszik fel a fizetést vagy díjazást? Összeegyeztethető-e a népképviselői állással az, hogy Országgház Sándor képviselő ur, mint az új országgház hivatalnok 1200 frt évi fizetésben részesül? Az eset tisztázása végett szíves lesz-e a t. miniszterelnök ur az új országgház eddigi építésére fordított minden dologi és személyi kiadásokról a számszámdátait a t. képviselőház asztalára letenni.

Tisza Kálmán miniszterelnök előzetesen megjegyzi, hogy minden év számszámdásában ki vannak mutatva az országgház építésénél előforduló költségek éppen úgy, mint minden más kiadás. (Úgy van! jobbfelől.)

Az elnök bejelenti, hogy neki ircompatibilitási esetről nincs tudomása.

Csatár Zsigmond: Hiszen itt mondta Országgház, az elnök ur fűle hallatára. hogy neki hivatalért 1200 frt fizetés jár.

Elnök: Országgház azt mondta, hogy ő mint jogtanácsos huzza azt a fizetést, az tehát nem miniszteri kinevezéstől függő hivatal.

Hódossy Imre a következő interpellációt intézi a pénzügyi, belügyi és igazságügyi miniszterekhez: 1. Mi az oka annak, hogy az italmérséi jogért adandó kártalanításról szóló 1883:36. t. cz. végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet közzététele még csak most van folyamatban? 2. Tekintettel arra, hogy az említett törvény 13. §-ában a kártalanítási igények bejelentésére záros határidő tűztetett, mely már a jövő hónap 31-én lejár s tekintettel az előbb említett rendelet s utasítás kibocsátásában beállott késedelemre, nem tartja-e a kormány megengedhetőnek, hogy a kártalanítási igények bejelentésére kitűztött eme határidő meghosszabbítások. 3. Szándékozik-e a kormány ily meghosszabbítás tekintetében rendelkező törvényjavaslatot előterjesztetni?

Tisza Kálmán pénzügyminiszter bejelenti, hogy kész benyújtani a törvényjavaslatot, a mely szerint a márcz 31-ére megállapított határidő április 30-ára távolodik át. (Élénk helyeslés.) Ugy az interpelláló, mint a ház tudomásul veszik a választ.

A népgyűlés.

Kolozsvár, febr. 25.

Az utcza képe.

Végre megmozdult e város is és egy impozáns népgyűlést tartott, melyen felemelte tiltakozó szavát a Tisza-kormány veszedelmes véderőjavaslatának sérelmes szakasza ellen.

Tegnap három óra ra tervezett népgyűlést megelőzőleg már két órákor roppant élénkség uralkodott Kolozsvár utczáin.

A nép a szegleteken csoportba verődve olvasta a felhívó plakátokat, melyet egyetemi és főiskolai tanárok, ügyvédek, nagyiparosok és tekintélyes választó polgárok írtak alá mint rendező bizottság. E tekintélyes bizottság élén állott mint elnök dr. Eltes Károly apátplébános s mint jegyző Benel Ferenc ügyvéd.

A főtéren körös-körül hullámozott a nép, kiknek egy része résztint a Nemzeti-szálloda elibe, résztint a Vigadó eleibe húzódtak, váruva a történetűket.

Miután a rendező-bizottság a Nemzeti-szállodában ülészetett és innen is volt a kiindulás a Vigadó felé, már fél 3 órákor nagy tömeg foglalta el a szálloda előtti tért, a kapu között pedig a tanulók tömörülve énekeltek a Kossuth-notát, a Hymnuszt és a Szózatot.

Pont 3 órákor kezdődött el a felvonulás a Vigadóba. A katolikus, református és unitárius főiskolák zászlóik alatt a Kossuth-nota és a Szózat hangjai mellett vonultak végig az utcán a Vigadó felé. A zászlók alá rendbe sorakozott fiatalaságot kísérte mindig néhány száz főből álló tömeg, kik résztint a Vigadó előtt a Monostor-utcán, résztint a Vigadó szűk udvarán foglaltak helyet.

A tanuló ifjúságot aztán a külön testületek követék saját zászlóik alatt. Egy más után, a Kossuth-nota hangjai mellett vonultak szép rendben az egyetemi hallgatók, a kereskedő ifjak, az iparos ifjúság és a földeszek. Több zászlón olvasható volt az egész magyar hazában elhangzó jelszó: »Le Tiszával, le a 25-ik szakasszal!«

Az utcákon átvonuló zászlós meneteket minden oldalon nagyszámú csoport követte és minden ablak tele volt érdeklődőkkel. A rendezők és rendfentartó százas bizottság nemzeti kokárdát és szalagot viselt, valamint igen sok intelligens nő nemzeti csokor és

boló jellegű: mid fog a régi helyébe építeni
nem tudja még. Sőt irodalma a maga me-
lancholiájával egyenesen a nyugati pszichiz-

szabja állami létezésünk jelvénye: a magyar korona. Megszabta első Nagy királyunk, midőn szent koronákat két arany ábronsból forrasztotta össze, egy keletre és egy nyugatra kapottból. Szent István látását látta nagy Rákóczy is, midőn hontalansága lakóházát Rodostóban a keleti és nyugati stíl egybeolvasztásával díszítette. Széchenyi, legnagyobb magyar élete végéig éreztette a kábfatot és angol alsó ruhát viselt, hita bizonyítékul, hogy a világon a legnagyobb két nemzet a gyakorlati angol és a fenségesen vallásos török: a magyar azonban együtt a kettő. Valóban nemzetünk feladata a világosság gyűjtöléséjékepen egybe foglalnia s életében kibékítie magában az ellentéteket. A hellén hőiséget a kereszténység irtalmával. China erkölcsét Amerika technikájával. Nyugat tudását kelet kultúrájával. A nemzetiségeket a testvériség érzésében. A jövő Magyarország magyarjára külföldön jártakor e szót foglank rámutatni: im egy tökéletes ember.

Hát közlelünk-e ehhez az ideálhoz?

Az általános műveltség jelűl a német műveltség birtokát állítják hazánk vezetői. Tisztelet német szövetségeseinknek, (s a világ is tisztelje a magyar barátait: de fujunk geniuszától semmi sem idegenebb a német műveltségnek. Nincs ellentétebb két faj a német és magyarnál. Ezer esztendő óta a Lech vize mellett és a Merzbürgnél vivott csaták óta épen ez ellentét tartott fenn minket egymással való szakadatlan küzdelemben. Egész gondolkodásunk, metzésünk, irányunk, alapunk más. Ó materialista, mi — nemzetiségeink iránt való magatartásunk bizonyosság rá — idealista; ó pessimista mi, a kereszténységért elhullatott vérünk a tanúság reá — idealista; ó metafizikai, mikonkrét; ó szentimentalis, mi praktikus; ó pietista, mi cselekedetben nyilvánuló vallásosok; ó stratega, mi hősök.

A faj hordozói, nőink is az ellentétet mutatják: a német lányok szelidek, a miénkek tüzesek; a német anyák tőrök, a miénkek bátorok. Ha kell, töltesnek a férfiakon. E népgyűlésre megjelent nőink is ennek tanúsítói, igazolva korunk legesesebb diplomatájának amaz állítását, hogy a keleten egyetlen nemzetnek van politikai képessége: a magyarnak.

És nyelvünk?

Nincs végtelenben szemben álló két különböző nyelv. Nem rontotta meg nyelvünk természetét, idomait semmi inkább a német befolyásánál. A német nyelvben a főnevek uralkodnak, a miénkben az igék; abban a körmondatok, a miénkben a rövid cselekvő, tömör állítások; a német nyelv az elvont tudáshoz alakult, a miénk egy jellem-nemzethez. És a mennyire fölötté áll a jellem a tudásnak, megfordítva annyira engedjen-e nyelvünk a németnek? Petőfi hódoljon e Heine előtt, ki a mi lautosoknak csak fordításnak olvasásakor is nyomorultnak nevezte Petőfi mellett a jelen összes poétáit. A nyelvünk engedjen-e, e szent nyelv, az ó Héber és az ó Hellén mása? E pompás ragyogó virágos nyelv beszélésének a természet virágpompáját csodáló Linné érzése forja el szívünket a nagy természetűdől felkiáltásával: látom, az istent közelemben elvonulni! A nyelvek az ővilági flórja engedjen-e, mely az évezrekek hosszú sora után is az egykor szintén erdő volt község meglével fog gyujtani, lángolni, égni.

A törvényjavaslat nem közlelés nyelvünk biztosításához és fejlesztéséhez, de távozás attól.

Az igaz szabadelvűség pedig nem lemondást jelent, hanem erőly haladást. Bár mit követeljen — részletekben a jelen, nem lehet magyar ember, ki szíve mélyén tetteiben nem a nemzeti ideálnak szolgál. Ez ideál végéig alapja — ki meri tagadni? — egyetlen rejtett imádság: hazádnak sir nélkül nagy Rákóczy megzengetésére ki te neved! Budán lakó magyar király. Mityás, Nagy Lajos jőjjön el a te országod! Bujdosó Kossuthunk legyen meg a te akaratod!

Ez imádság hangosan kimondva vagy titokban nyer nyilatkozást Kolozsvárt az Emke szentélyének városában e pillanatban. Ez van a Magyarországon az országai által egybe adott Emke lobogója is írva. Kormányparti léttemre is lelkesedéssel állók e zászló alá, miként bár hivatalosan nem, de tényleg a törvényjavaslat ellen állottak az Emke összes vezérmunkatársai. A pártjából kilépett két férfi: Horváth Gyula és ifj. gróf Teleki Domokos, az Emke két alelnöke. A harmadikat Bartha Miklós imént hallgatók. Körültek s ime itt önkéntelenül észrevesztődött mind az Emke vezérénézőre ismerek. Itt Felméri Lajos a hármas személyű direktorium tagja s társa Bíró Béla kanonok. Az elnök Eltes Károly és az alelnök, Concha Győző az Emke igazgató választmányának választott férfiai: Igy Hegedűs István, Deákly Albert, Groisz Gusztáv, Szabó Sámuel stb. mind az asztal körül.

Még tel van, de nem sokára jön a tavasz. Az ébredő szellő az Emke lobogóját lengeti végig Kolozsvárt a hazán. Minden magyar nő adott ehhez egy szalagot: ime belőle (szóla a képviselőkhöz küldendő kinyomatott határozat egy példányát meglengeti) egy repülő darab. Azonban a lobogót megemelve, lelkiismeretünk egy kijelentéssel tartozom. Azt mondják, az egész javaslat ügyét csak mesterségesen korbácsolták fel. Azt mondják, a vezetőknél e kérdésben csak egyéni partéziák vannak. Azt mondják, hogy magát a dolgot kis ügyességgel létesíthette volna a kormány parlament nélkül is. Azt mondják, hogy esetleges személyi csere után az exigenciák miatt az sem fog többet tenni, ki jöhet. Ez az ellenzék a vélemény. Ha ez így van, ha ez így lenne, ha itt nem valóságos szent tűzről és lelkesedéstől van szó, kíváncsi vagyok a jövőre a nép haraga és rontsa meg az igazságos ég. Amen.

Sándor után az ifjuság szóoka: Bodor Ferencz szólt. A lelkes ifjú szónok szavai csak fokozták az egybegyűlt lelkesedést, mely a beszéd lendületes befejezésekor viharos éljenzében nyert kifejezést (Sajnáljuk, hogy a jeles ifjú szónok beszédét csak holnap közölhetjük.)

Bodor beszéde után dr. Eltes feltette a kérdést, vajon elfogadják-e a népgyűlés a benyújtott határozati javaslatot egyhangú befogadja-e s »eljen az elnök» volt a felelet.

Dr. Eltes tehát enuncziálta az eredményt s a hazát és királyt éltve bezárta a tanácskozást.

Ezzel aztán véget ért a népgyűlés, melynek fenségebb tiltakozás a törvényjavaslat ellen alig volt az országban, a fővárost kivéve.

A vigadó udvarán.

A mint előre is lehetett látni az 5000 főnyi résztvevő közönségnek csak kevés része férhetett be a Vigadó termeibe; a nagy tömeg kívül az udvaron verődött össze, a zászlók alatt, hol majd a Kossuth-nóta, majd a Szózat és Hymnusz hangzott fel, melyeket nagy derűtiséget keltve váltott fel az »Abczug Tisza, abczug Csáky, Abczug báró Fejérváry!»

Ezalatt a terembe a nép tiltakozó gyűlése folyt; de a kinnálló is akartak valakit hallani.

Az elhangzott nóta után egyszerre ezernyi ezer torokból zúdult fel a »halljuk.« Ekkor felnyitott a folyosó ablaka és Lengyel Sándor joghallgató jelent meg a várakozó nép előtt. Lengyel Sándor messze csengő hangon és nagy hatással szavalta el Ábrányi Emil »Anyanyelv« című hazafias versét.

A Kossuth nóta nehányszori ismétlése után újra hallani akartak valakit. Ismét ki-tört minden ajkon az a kívánság, miszerint beszédet akarnak hallani.

Most Nagy Lajos unit. főiskolai tanár és esperes jelent meg, kit riadó tetszés zajjal fogadtak. Nagy Lajos beszédének azon része valóságos gyűjtőhatást gyakorolt a sokaságra, hol arról emlékezett meg, hogy Kolozsvár, ez az igazi magyar város mulasztást követelt el Kossuthal szemben, kit még nem választotta meg diszpolgárrá. Beszéde emlékeztetőből leírva így hangzik:

Nagy Lajos beszéde.

»Uraim! Polgártársak! A felhívásnak, hogy önök előtt beszéljek, annyival inkább engedel, mert magam is szükségét látom annak, hogy népnél a napirenden levő kérdésről lehetőleg felvilágosítások (Halljuk!)

Uraim! Hazánkban hetek óta bizonyos megalom indult meg. Népgyűlések tartottak országsszerte csaknem minden megyében és városban, hogy latba vessék szavukat, tekintélyüket, erejüket a jelenben országgyűlési tárgyalás alatt álló véderő törvényjavaslatnak az országra és nemzetre nézve káros 14 és 25 §-ai ellen. A 14 §-t az országsszerte nyilvánuló közvéleménynek sikerült visszaszorítani oda, a hol volt, de a 25-dik §-us még mindig fenyegeti a nemzetet, miért is az országos mozgalom még mindig tart. (Éljen Bartha Miklós, éljen Ugron Gábor.)

Uraim! Az országos mozgalom hallatára nem egyszer fájó érzés szorította lelkemet, hogy miért van az, hogy csak Kolozsvár hallgat — Kolozsvár Erdély fővárosa, a nemzeti nyelvnek és szellemnek egykori védőbástyája, a közművelődésnek ez oly sokszor magasztalt székhelye — mondok Kolozsvár hallgatása bántólag hatott lelkemre. Bántott, hogy a város hazafias, művelt polgáraiban nincs elég lelki erő nyilvánosan is elmondani azt, a mit megyszem között, szűkebb körben valamenynyen kárhoztatnak, hogy bizony a véderőre vonatkozó jelenlegi törvényjavaslat alkotmány-sértést foglal magában. (Igy! Ugy van!) Attól tartottam, hogy e törvényjavaslatl szemben is úgy jár el Kolozsvár városa, mint egy másik — nem mondok alkotmányos — de egy a nemzetet becstelében érintő kérdéssel. (Halljuk! Halljuk!) Magyarország törvényhatósági joggal felruházott városai közül talán csak Kolozsvár az, mely Kossuth Lajost a szabadság dicő vezérét, a legnagyobb hazafit, az ország volt kormányzóját diszpolgárának még meg nem választotta. Ez nincs rendén. Ezt a mulasztást helyre kell hozni, s hiszem is, hogy meg lesz. (Éljen Kossuth!)

Tisztelettel, köszönettel hajlok meg az ifjuság előtt, mely a kor intő szavát ezáltal is megértve, városunkban is megindította a mozgalmat, s ezzel megmentette Kolozsvár becsületét. Köszönöm az ifjuságnak, hogy felébresztette nálunk is azt a közszellemet, melyről Horváth Boldizsár (Éljen, Éljen!) az egykori igazságügyi miniszter a napokban tiszteletre rendezett lakomán oly ékesen, oly elragadólag nyilatkozott. Mit eredményezett az a közszellem az ötvenes, a hatvanas években elmondta Horváth Boldizsár. Hogy miben nyilvánult az a közszellem, engedjék meg, hogy mondjam el én, ki tanúja s erőm szerint részese voltam ama küzdelemnek.

Hát abban nyilatkozott a közszellem, hogy felvettük a magyar ruhát; létrejött az erdélyi muzeum közadakozásból, megépült a magyar akademia, a birtokosság megtagadta az adófizetést, az intelligencia hivatalt nem vállalt, az ifjuság bár besoroztatott, de nem érezte magát kötelesnek harcolni idegen érdekekért — engedte magát megveretni Solferinónál, Sadowánál. Ez a közszellem aztán utóljára is győzött az önkényes uralom felett,

és Magyarország alkotmánya helyre állítottott. Meg vagyok győződve, hogy a közszellemnek ez idő szerinti ébredése, a közvéleménynek tiltó szava a jelenlegi országos kérdésben is győzelemre vezet. Ezért mondom én közönséget az ifjuságnak a közszellem felkeltéséért. (Éljen az egyetemifjuság!)

Az ifjuság mozgalomához készséggel csatlakozott a város hazafias polgársága, mutatja ezt a jelen népgyűlés, melyre oly nagy számúak jelentünk meg. Eljöttünk osztály és rang, kor és pártkülönbség nélkül, mert ha van hazánkban közönség, az nem más mint magyar hazánk alkotmányának, nemzetiségünknek védelme. Ez olyan közönség, melyet bárki ellen még saját kormányunk ellenében is megvédeni szent kötelesség, mely elől kitérni egyetlen honpolgárnak sem szabad. Már pedig — a mint már futólag említettem, a jelenleg tárgyalás alatt álló véderő-törvényjavaslat 25-ik §-ában a magyar alkotmány és nemzetiség van megtagadva, midőn a haza nyílt ifjuságát, gyermekeit, szeméinket féltékenyen őrzött kincsét anyanyelv helyett idegen nyelven való tiszti vizsgára, egy év helyett 2 évi szolgálatra akarja kényszeríteni. (Nem engedjük!)

Uraim! Mi készséggel tanítattuk — s tanuló ifjuságunk nem vonakodik tanulni a német nyelvet, s erre kereskedelmi és köznyelvédelmi szempontból szükségünk is van — hogy a német tudomány szellemi termékeivel megismerkedhessünk, — de mikor a német nyelvvel a magyart ki akarják szorítani az iskolából, midőn a német nyelvvel a német szellem és cultura a magyar szellemet és kulturát megsemmisítéssel fenyegeti — ez ellen ifjuságunk ez ellen mindnyájan tiltakozunk. (Le a törvényjavaslat!)

Uraim azt is hangoztatnunk kell ez alkalommal — a mi igaz is — hogy a mi ifjaink a haza és trón védelmére nem vonakodnak fejevert hordani. Utódai ök azoknak a vitéz férfiaknak, kik Pozsonyban, midőn Mária Terézia királynő az országgyűlésen karjában a kisdud trónörökösrel, a minden oldalról rázúdult ellenséges seregek ellen segítséget kért, egy szívvél lélekkel kiáltottak: »Moriamur pro rege nostra.« Halljunk meg királyunkért, — és a mint a történelem tanítja, az ellenséges seregek legyőzésével meg is mentették a Habsburgok trónját. És ha most — előállna a veszély, hogy a király kit e nemzeti alkotmányos uralkodásért, bölcsességéért annyira szeret, tisztel, mint ritkán szeretheti valamely nép az ő uralkodóját. (Éljen a király! Hosszas szünni nem akaró éljenzés.)

Ha mondom, a mi felsőges királyunk a haza és trón védelmére szoltatna a magyar ifjuságot, az képes lenne csudákat művelni. Arany János, a nemzet nagy költője azt mondja ugyan, hogy »Toldi vagy nem Toldi, elhullunk egy sorban, mert az ész ereje győz abban a porban, de én azt mondom, hogy a csatamezőn nem elég csak az ember, nem elég a gyors puská, oda lélek, oda bátorság is kell, hogy a sorban rendületlenül megálljon, hogy biztosan cselezzon. És a magyar ifjuságban van lélek, van bátorság, csak tudni kell vele bánni. S épen azért nem a katonáskodás ellen, de a felesleges szolgálat az apáknak túlköltséggel terhelése ellen tiltakozunk, tiltakozunk az ellen, hogy az idegen szellemű katonai önkénynek a nyílt ifjú két évi szolgálatl, németnyelvű tisztvizsgával zsákmányul dobassék. (Czúdság!)

Erről tanácsokznak oda bennis a nagy teremben, hol nálammal nagyobb szónokok, ékeesebb szólással és tüzetes érveléssel fejtették az említett sérelmet.

Tudomásom szerint egy határozati javaslatot terjesztettek elé, melyben tekintettel a 25. §. sérelmes voltára, arra fogják felszólítani Kolozsvár városát országgyűlési képviselőjét: Hegedűs Sándor és Sigmund Dezső urakat, hogy a 25. §-t ne szavazzák meg.

Ide irányul s nem többle népgyűlésünk feladata. Meghajolnak-e képviselőink e kívánságot előtt vagy nem, ám lássák, az az ő dolguk. Anyuit mindenesetre láthatnak, hogy a föld megindult lábait alatt, a nemzet szíve megdobogott, a közszellem nyilatkozott s ha nem veszik figyelembe, e közszellemnek fuvalma elcsúszhat táborukat, mint a mihamarabb bekövetkező langyos szellő azt a hő tömeget, mely felett önök mostan dideregnek.

Köszönöm a szíves figyelmet. Éljen a haza!

Nagy Lajos fentebbi beszédét több helyen zajos tetszés hangjai szakították félbe s bevégezése után hosszasan éljenzték a szónokot.

Hanem a lelkesült tömeg még mind nem volt kielégítve, annál is inkább, mert a Nagy Lajos beszéde valóságos mámorba ragadta. Ujból felhangzott a »halljuk.« Az ablakban ismét Lengyel Sándor, majd az enyedi Bethlen főiskola küldöttjeinek egy tagja jelentek meg, kik rövid de hatásos beszédet tartottak.

A beszédek elhangzása után a Kossuth nóta harsant fel ismételt, melynek vezégtével a tömeg újra szó után szomjazott.

Tomboló tetszés zaj és viharos éljenzések között lépett az ablakhoz E. Kovács Gyula s midőn a zaj lecsillapult érzés tömör hangon szavalta el »Szörnyű évek« című költeményét.

Az igazán művészi óserővel előadott költemény elhangzása után percekig tartó éljenzés és tapsvihar tört ki a közönség sorából.

Halljuk, még egyszer szavaljon le hangzott minden oldalról sürű egymásutánban. E. Kovács engedett a nép felhívásának, — ismét megjelent s ismét zajos hatást provokálva

szavalta el a »Forradalmi könyv olvasása közben« című gyönyörű költeményt.

A befejező sorok:

A sors uránjába nyulni

Életre vagy halálra huzni

E nemzetnek lehet, szabad!

Óriási tetszés és lelkesedést keltettek.

Majd a teremben hozott rezolutiot olvas-ták fel mit általános helyeslés kísért, — aztán Benel Ferencz ügyvéd tartott egy rövid lelkes beszédet, melyben kijelenté, hogy e népgyűlés utasításul adta képviselőink, miszerint a sérelmes 25-ik §-t ne szavazzák meg, a mely a nemzettel szemben vakmerő merénylet.

Ezután oszlásra szólította fel a népet, ki kezdettől fogva Bartha Miklóst akarta hallani, de midőn Bartha a teremben volt elfoglalva, egyszer sem jelenhetett meg az őt lelkesen hívó nép előtt.

Az oszlás.

A Benel felhívására lassan kezdett oszlani a sokaság. A testületet zászlói megmozdultak és ezek alá újra szép rendben sorakozott a nép és ifjuság s a Kossuth-nóta folytonos éneklése közben vonultak vissza helyeikbe.

Az egyetemi ifjuság és a monostori gazdasági tanítványok növendékei testületileg kísérték lakásig Bartha Miklóst, ki egy igen lelkes beszédben köszöntö meg az ifjuság szíves rokonszenvét.

A gyűlés egy másik töredéke egy kis körmenetet rögöztött, a mennyiben a Vigadótól levonult a Belmagyar-utczán, hol az »Ellenzék« szerkesztősége előtt nehány perczig megálltak s a zászlókat lobogtatva hatalmasan éljenzték.

Azután a középutczán kerültek vissza a főterre, hol csendesen eloszlottak.

Sohol a legkisebb rendezavarás nem fordult elő, sem rendőrről nem mutatkozott, a mi a rend biztosítását nagyban segítette elő.

Esti 6 órakor már teljesen csendes volt minden utca, csak a szívek dobogtak az örömtől látva azt, hogy e város polgársága és független eleme, mint lelkesül, mint tesz, mint küzd nemzete jogainak védelméért.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 25.

— **Egy derék vármegye.** A Mátyás-szobor bizottságnak a törvényhatósági bizottságokhoz intézett lelkes átiratára Máramarosmegye oly válaszal felel, melynél szebben felelni nem lehet. E megye érdemes főispánja Lónyai János kijelenti 44. sz. átiratán, hogy a megye már régebbi időben gyűjtött e czélra és a rendelkezés alatt álló összeg 5681 frt 14 krt tesz ki.

— **Magyar nemzeti liga.** A Pázmány Dénes által tervezett nemzeti szövetséget felállításának érdekében tegnap este Károlyi Gábor gróf elnöklete alatt szűkebb körű értekezlet volt, a mely helyeselte az eszmét, s az előkészítés munkálataira tizenöt tagu bizottságot küldött ki.

— **Deesen is.** A megmozdíthatlannak tartott Dees városa megmozdult. A kormány hazafiatlan politikája tette szoltította az igaz hazafiatlank ott is. Mint értesültünk dr. Bonis Árpád fiatal ügyvéd a jogi ismeretekben kiváló férfi elnöklete alatt ülést tartottak a város hazafias polgárai s először is bizalmukat fejezték ki derék képviselőjük: Teleky Domokos gr. iránt, ki tudvalevőleg Erdélyből egyedül szavazott kormánypárti létére a javaslat ellen. A rendőrség Deesen is tapintatlankodott s követve a kolozsváriak hősi példáját letépette a kolozsvári ifjuság által kibocsátott hazafias felhívásokat. De az ostoba törvényteleneknek ott sem volt semmi hatása. A polgárok, kik látták a dicő munkában fáradozó polgárokat, oda kiáltottak nekik: »hiába tépik le, — mert e szavak be vannak véve kebleinkben.«

— **Választás.** Dees város képviselő testülete f. hó 21-én tartott gyűlésén közgazdasági tanácsossá Illosvai Jenőt, közgazdasági tanácsossá pedig Szarvadi Farkast választotta meg közfelkialtással.

— **Elégett halott.** Borzasztó eset történt Brassóban 22-én éjjel egy meghocsátatlan vigyázatlanság következtében egy halottas házánál, Brosek Antal gazdag posztógyáros fektett a ravatalon, mellette ötvennél több gyertya lobogott. Éjfél után a virrasztók — elég meggondolatlanul — ott hagy-ták őrizetlenül a ravatalt s mindannyian — hárman voltak — a szomszéd szobák egyikebe tértek szomjúságukat s éhségüket csillapítani. Ez alatt a gyertyák lángjától tűzet fogott a fekete posztóval bevont ravatal csakhamar lángba borult az egész szoba. A butorok legnagyobb része elégett, a halott is jó részeit szenné égett. A szomszédok csak akkor vették észre a sserencsétlenséget, mikor már kevés megeni való volt. Nagy nehezen eloltották a tüzet, mielőtt a tűzoltók a szerencsétlenség színhelyére érkeztek. A kár az elégett butorokon kívül 1500 frtra rug.

— **Meglepetés.** A szamosvölgyi vasut igazgatójának tisztviselői a napokban orvátokban részesítették Péterfi Zsigmond üzletigazgatót. Valamennyien levették magukat és az arckép-collectióját díszes keretbe helyezve nyújtották át. A tisztviselők érzel-

meit Szentiványi Mihály föllenőr tolmácsolta.

VÁROSI HIREK.

— **A Nagy-enyedik küldöttsége.** A nagy-enyedi Bethlen főiskola ifjusága a tegnapi népgyűlésen küldöttségileg volt képviselve. Tegnap reggel érkezett városunkba a 7-7 tagu küldöttség Elek és László ifjusági elnök vezetésével. A küldöttség tagjai Szász Béla, Fejes Áron, Nagy Károly, Szegedi Miklós, Bíró András és Hajdu József papjelöltek voltak. A kolozsvári ifjuság intéző bizottsága lakomát rendezett tiszteletükre. A derék ifjak ma reggel utaztak vissza Fnyedre.

— **A Dávid Ferencz egyetel,** a helybeli unit. főiskola nagy termében tegnap délután 4 órakor tartotta szokásos felolvasó ülést. A felolvasáson, az ugyanakkor a Rodoutban folyó népgyűlés miatt, sokkal kevesebb számú közönség vett részt, mint a minő ez egyleti léleket rendszeren látogatni szokta. Dr. Brassai Sámuel elnök rövid megnyitóját után Abonyi Árpád ur »Örök hazánk« cz. vallásos versét, — Boross György theologiai tanár »Isten nélkül« cz. szintén komoly vallásos tárgyú csinosan kidolgozott értekezését olvasta fel. Dr. Nagy Mór tesos »Zsoltárok vizsgálja« cz. alatt összegyűjtött nehány meleg hangon írott költeményét Pákey Lajosné urasszony olvasta fel. Nagy Mór tanácsos ur vallásos költeményei megérdemlik, hogy különösen az iskolákban terjesztessenek. Egyszerű, őszinte hang és vallásos kedély lengi át valamennyit. A felolvasókat az összegyűlt közönség (többnyire hölgyek) szíves elismerésével tüntette ki.

— **Iparos-egylet bálja.** A kolozsvári farsangi idejében szombaton volt a második táncos bál, mely minden tekintetben kitűnően sikerült, bár többen hiányoztak a rendszeren ezen bálon részt venni szokott közönségből. Feszelen jó kedv lengte az egész termet és a szép párok fáradhatatlan keringőztek a sima parketten a reggeli órákig. A bál nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is szépen jövedelmezett.

— **Nagy Gábor** polgártársunkat, mint résztvevőt halljuk, súlyos csapás érte. Három és fél éves kis fia: Gábor, egy szép és okos gyermek tegnapelőtt meghalt. A kik ismerték e kedves kis fiút, mélyen fájálják korai elvesztését. A kis halottat ma délután temették el őszinte részvét között.

— **Jégünnepély.** A korcsolya-egylet vasárnapról a nagy havazás miatt elhalasztott jégünnepélyét kedden este fogja megtartani. A megtartásról a köönség, tekintettel a bizonytalan időjárásra a szokott helyeken kék lobogók és egyleti hirdető táblák kiakasztásával fog tájékoztatni.

Nemzeti színház.

Bérlet 133-ik szám.

Solti Teréz jutalomjátékánál:

Kolozsvár, 1889. feb. 26.

STUÁRT MÁRIA.

Tragédia.

Legujabb.

(Az »Ellenzék« strgyűnytdóitásai.)

A HÁZ BÓI.

Uj alelnök.

Budapest, febr. 25.

A Horváth Gyula lemondása folytán megtrúlt alelnöki állásra Bokros Elek választottat meg 91 szótöbbséggel. Horváth Gyula dacára, hogy az alelnökséget nem vállalta volna el, még is 64 szavazatot kapott.

Az indemnity tárgyalása.

Az indemnity javaslat tárgyalásánál Apponyi Albert és Helfy Ignác tiltakoznak az idegen s főképen a német sajtó oly értelmű inspirációja és sugalmazott támadásai ellen, mintha a hármas szövetség fenntartása a jelenlegi kormányhoz volna kötve, mert ahhoz a ellenzék is hozzájárul és a szövetséget támogatja.

Tisza Kálmán őszinte örömmel veszi tudomásul, hogy az ellenzék minden árnyalata oly határozottan hangsúlyozza ragaszkodását a német-olasz szövetséghez.

E szövetség sokkal tartósabb, sem-hogy ellenséges külföldi sajtó árthatna; sokkal erősebb alapokon nyugszik, mint a pusztá rokonszenv, mert ennek a szövetségnek fennmaradása mind a három állam érdekében fekszik.

Tisza Kálmán ezután magának tetszelegve, utal 14 évi kormányzására, a mi alatt bizony rettenetes tévedésekbe esett, hanem azért vakbuzgó pártjának tetszett.

A törvényjavaslatot a többség elfogadta.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó-laptulajdonos:

MAGYAR MIHÁLY.

H I R D E T É S E K.

Eladó házak.

Kolozsavartt az Óvárban,
Viz-utca 2. és 4. szám alatt, a szemkórda
mellett fekvő házak

együtt, vagy külön eladók.

A feltételek megtudhatók: Horváth Kálmán kir. tör-
vényszéki bírótól.

Eladó érmelléki asztali bor.

80 hectoliter, 1887. és 1888. évi termés.

Értekezhetni:

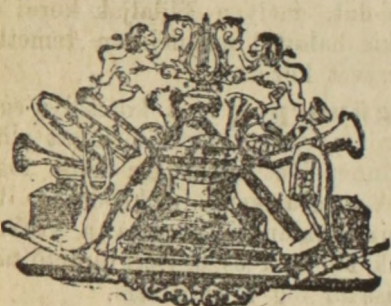
Kolozsavartt, belmagyar-utca 30. sz. alatt,
154. (1-3) a termelő tulajdonossal.

Egy zárt üveges koci (Brom),
egy nagy utazó üveges koci és
egy félfedelű koci (Fayeton),
mindenik egészen jó állapotban, jutányos
áron eladó.

Értekezhetni:

Főtéren, 13. szám alatt, 1-ső emeleten.

155 (1-8)

Sternberg Armin

hangszergyára.

BUDAPESTEN VII., Kerepesi ut 36
(a Rókus-kórházzal szemben.)

Mindenemű ütő-, vonó- és fuvó-
hangszerek, harmonika- és harmoni-
um-gyára és legnagyobb választékú raktára. Belföldi és valódi olasz
burok raktára.

A legújabb feltűnést keltő mechanical szalon hangszerek, mint:
Ariston, Herophon, Orpheus, Phonix, Simphonion főraktára.

Legújabb! **Harmonika fuvola** 12 billentyűvel, melyek a
szipkára való könnyű befúvás által kellemes hangokat adnak. Azonnal
megtanulható és játszható. Mindenkinék, kicsinynek, nagynak egyaránt
alkalmas mulató-eszköz. Ár 2 frt. Mindenemű hangszerek javítása
pontosan és jutányosan teljesítetik. Ócska hangszerek újakra becserél-
tetnek. 200 képpel díszített nagy hangszer-katalogus kívánatra ingyen
és bérmentve küldetik. Harmonikáról és harmoniumról külön képes
árjegyzék kéréndő.

96 (7-10)

ALAFYTTATOTT 1874.

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedése

József főherczeg Őcs. és k. fensége udv. szállítója

Budapest, koronaherczeg-utca 18 sz.

A n. é. gazda- és kertész-közönség figyelmébe ajánlja
mindennemű

here-, fű-, takarmányrépa-, konyhakerti-, virág-
és erdei magvakkal

102. (13-48)

dusan ellátott raktárat.

A cég mindama kiállításokon, melyeken részt vett, mindig az
első díjjal lett kitüntetve.

A cég **főárjegyzéke**, mely 164 oldalra terjed és a mag-
árjegyzékek közt a legnagyobb és legrészletesebb, kívánatra in-
gyen és bérmentve küldetik meg.

Február hó 1-től május hó 1-ig az üzleti helyiségek reggeli 7 órától éjféli 2 óráig
nyitvák és így minden rendelés még beérkezte napján vétetik elintézés alá.

Végeladás!!

Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget,
hogy huszonhat év óta fennálló

női-divat üzletemben

Hatóságilag engedélyezett

VÉGE LADÁST

nyitottam, mely mellett mindenkre nézve lehetővé
vált, hogy dusan felszerelt raktáramat jutá-
nyos bevásárlási forrásul használja.

Az árak a beszerzési áraknál sokkal mérsékel-
tebbek.

Tekintve a hatósági engedély rövid
tartalmát, a kedvező alkalomra ismétlen felkérem
a n. é. közönség becses figyelmét.

Kolozsavartt, 1888. decz. 1.

9. (17-x)

Tisztelettel:

Gajzágó István,

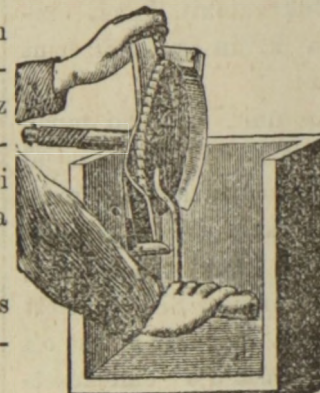
Magyar honban forgalomba hozatnak,

Sok szaktekintélyek és gazdasági iskolák által kitűnőnek nyilvánított

AMERIKAI EXCELSIOR TENGERI-MORZSOLÓ.

Ezen Amerikában fellalált elmés szerkezetű, egészen
vasból és igen tartósan készült kézi géppel, 5 kiloyi ön-
súlylyal, mely egy erős faládikó felső széléhez — mint az
ábra mutatja — két hozzá tartozó csavarral megerősítet-
tik és könnyen kezelhető. Óránként 2—3 hectoliter tengeri
teljesen lefejtethő, sebes hajtás mellett a tengeri szemek a
ládába, a csusza pedig kifelé esnek.

Ezen hazai gyártmány szerkezet, anyag, minőség és
meglepo munkaképessége tekintetében a külföldi gyártmány-
nyal egyrangú.

Miután a kézi tengeri morzsolók leszállított árak ál-
tal a kevésbé vagyonos néposztálynak is hozzáférhetővé té-
tetik, a külföldiek vám és nagy szállítási költségek miatt
a honi készítménnyel nem versenyezhetnek. — A morzso-
lók alább felsorolt cégeknekél

3 frt 50 krért

kaphatók, hol egyes alkatrészek is legolcsóbban beszeröz-
hetők.

KAPHATÓK:

R. Schmidt és társa gazdasági gépraktárában Brassóban.

Bokros Adámnál Kolozsavartt.

Jakabfy Albertnél Gyula-Fehérvárrt.

Schuster Györgynél Tordán.

Kaess Rudolfnál Szászvároson.

Nik Ferencznél Debelen.

Deák Andrásnál S.-Sz.-Györgyön.

Moldován Justinnál Déván.

Gebauer Alfrednél Fogarason.

Bisztritsányi L.-nél N.-Enyeden.

Csápari Józsefnél Erzsébetvároson.

Nagy Pálnál Hátsegen.

Falk Károlynál Kóhalomban.

Incze Gyulánál Baróthon.

Jikéli Károly gazdasági gépgyárában N.-Szebenben.

Bucher Maxnál M.-Vásárhely.

Oláh Ferencznél Segesvárrt.

Öberth Vilmos a „Hohenheimi váltóke” készítőjénél Medgyesen

Hadrich G.-nél Medgyesen.

Nussbächer-Károlynál Besztercze.

Baumann Ferdinándnál Szász-Sebesben.

K Császár Józsefnél K.-Vásárhelyt.

Böck Andrásnál Sz.-Régen.

Steinburg Ottónál Sz.-Udvarhelyt.

Goldschmidt Ferdinándnál Naszódon.

Dubay Pálál B.-Hunyadon.

Hammer Józsefnél N.-Sink.

43. (8-9)

RIDELI FERENCZ kereskedelmi ügynök által MEDGYESEN.

Eladó Kolozsavartt

egy ujonnan felszerelt nagy könyvnyomda, gyors-sajtóval.

Évenként egy 4000 forintos vállalat biztosittatik a vevőnek.

Értekezhetni:

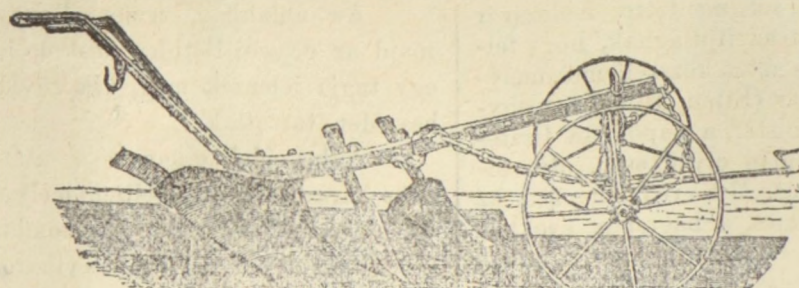
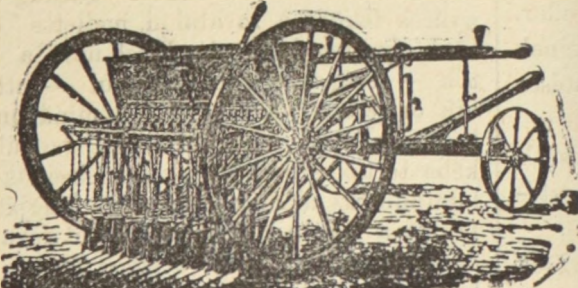
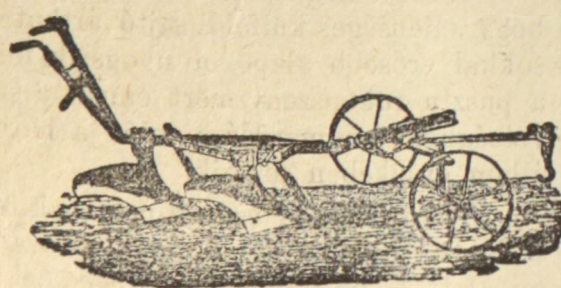
az „ELIENZÉK” kiadó-hivatalában, Kolozsavartt.

A nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlok:

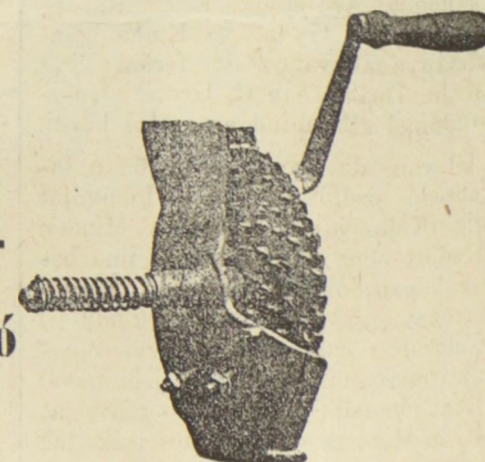
legjobb kettős ekék,

sorvető gépek,

mélyítő ekék,

Kitűnő kézi
tengeri-
morzsoló

3 frt 50 krért.

45. [8-x]

leszállított gyári áron.

Teljes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

TAUFFER FERENCZ UTÓDA gépraktáros, Kolozsavartt, belközép-utca 6. szám.